

nr. 2006/2 (maart - april 2006)

- **Poelenplan Dilbeek**
- **Poelenplan Temse**
- **Een wanhopige paddenoverzetter klaagt aan: honderden verkeerslachtoffers te Lier, Koningshooikt en Berlaar!**
- **Polymelie bij een Kleine watersalamander**
- **Meer dan 2000 salamanders gered te Geel!**
- **Honderden illegaal gevangen kikkers gevonden in een huis in Dinant**
- **Soldaten smokkelen schildpadden!**
- **Belgische smokkelaars van zeldzame gifkikkers opgepakt**
- **Een pijlgifkikker die er geen is!**
- **Welke salamander is dit?**
- **Beheerswerken in de groeve te Neerijse**

Poelenplan Dilbeek

Alain Goethals, werkgroep amfibieën Dilbeek

Natuurpunt Dilbeek werkt samen met het gemeentebestuur en het Regionaal Landschap Zenne, Zuun & Zoniën aan een uitgebreid poelenplan in de gemeente. Dit project past in het kader van een ruim project voor (her)aanleg van kleine landschapselementen in de regio. In een tweede fase zal het poelenplan door het Regionaal Landschap worden uitgebreid tot heel Zuidwest Brabant.

Natuurpunt Dilbeek zal de locaties waar nieuwe poelen moeten worden aangelegd in kaart brengen en zal instaan voor het monitoren van bestaande poelen. De gemeente Dilbeek zorgt voor de nodige fondsen en het Regionaal Landschap doet de prospectie bij de eigenaars en zorgt voor de uitvoering van de werken.

Het poelenproject beoogt een voldoende dicht poelennetwerk te creëren zodat de migratie van amfibieën (en andere kleine waterafhankelijke dier- en plantensoorten) verbeterd wordt. Uiteraard moet dit netwerk leiden tot een grotere biodiversiteit in de regio. Er werd in de voorbije jaren al een twaalfstal nieuwe poelen aangelegd:

Fig. 1. Mooie en afgerasterde poel in de Tenbroekstraat te Bodegem (foto A. Goethals)

- 2001 in Groot Tenbroek aan een zijbeek van de Steenvoordebeek
langs een knotwilgenkant aan de Smissenboswaterloop
in de Polderstraat aan de Zierbeek
in de Jan De Trochstraat aan de Plankenbeek
- 2003 aan de Zeypweg in Schepdaal, op het traject van de Pedemolenwandeling (Doornbeek)
- 2002 drie poelen in de Wolfspuiten (aangelegd door Aminor)
- 2004 twee poelen in de Tenbroekstraat (fig. 1), Bodegem (aan de Steenvoordebeek)
een poel in het Kluizenbos op het traject van de Wolfspuitenwandeling (Smissenboswaterloop)
- 2005 aan het Vallenbos aan de Steenvoordebeek

In 2006 zal het aantal poelen verder uitbreiden met vijf: in Zibbeek (twee poelen), Plankenbeek, Broekbeek en Molenbeek (Pedevallei).

Door de 'intensieve' aanleg van nieuwe poelen in het bekken van de Steenvoordebeek, kunnen wij ervan uit gaan dat het poelenplan op het traject van deze beek (met uitzondering van de Zierbeek) afgewerkt is. Het netwerk van poelen maakt de verbinding mogelijk van Ternat tot de Wolfspuiten en het Kluizenbos.

De volgende jaren zal de aandacht zich verplaatsen naar de Pedevallei in het zuiden en langs de noordgrens van onze gemeente, tussen Bekkerzeel en Vitseroel (Ternat) waar een grote populatie van diverse amfibieën is gekend.

Poelenplan Temse.

Gert Hooftman

Op 25 januari werd het poelenplan van de gemeente Merelbeke voorgesteld door Dominique Verbelen. Opzet van dit project: de amfibieën daadwerkelijk beschermen door per poel een actieplan op te stellen. De MINA-raad van Temse was onder de indruk van dit project en is ervan overtuigd dat de gemeente Temse alle troeven bezit om een gelijkaardig plan op te zetten. Op het grondgebied van Temse liggen talrijke poelen en komen twee zeldzame amfibiesoorten voor: Kamsalamander (*Triturus cristatus*) en Rugstreeppad (*Bufo calamita*). Daarom adviseerde de MINA-raad aan het gemeentebestuur van Temse om een gemeentelijk poelenplan te laten opstellen. Het gemeentebestuur erkende het belang van dergelijk plan maar wou om budgettaire redenen niet ingaan op het advies van de MINA-raad. Dit neemt echter niet weg dat de MINA-raad zelf initiatieven kan uitwerken.

Op 28 maart werd de opzet en de krachtlijnen van het poelenplan Merelbeke voorgesteld aan de leden van het Landbouwoverleg van Temse. De landbouwers stonden positief t.o.v. de uitwerking van dergelijk plan in Temse. Wel bestond de vrees (of wantrouwen) dat door zo'n poelenplan beperkingen op de landbouwactiviteiten opgelegd zouden worden. Dit wantrouwen was niet zozeer gericht naar het gemeentebestuur of de MINA-raad, maar bestond eerder naar de hogere overheden toe. Op het overleg van de landbouwers werd voorgesteld dat we zouden beginnen met een inventarisatie van de bestaande poelen en dat we tegen het eind van dit jaar (of begin volgend jaar) de resultaten van deze inventarisatie zouden voorstellen. Samen met de landbouwers zouden we dan kunnen werken aan een kwalitatief poelenplan. Daarom deze oproep naar vrijwilligers: wie wil meewerken aan de inventarisatie van poelen in Temse, kan contact opnemen met Gert Hooftman (gert.hooftman@skynet.be). Bedoeling is om de gemeente te verdelen in deelgebieden waarin vrijwilligers een aantal poelen inventariseren op amfibieën. Met hoe meer mensen we zijn, des te kleiner de gebieden. Dit is een ideale kans voor iedereen van ons om echt iets voor de natuur en voor de toekomst te doen.

Een wanhopige paddenoverzetter klaagt aan: honderden verkeersslachtoffers te Lier, Koningshooikt en Berlaar!

Hugo Moors

Vrijdagavond 24 maart 2006: na een bijzonder koude periode werden padden, kikkers en salamanders tijdens hun eerste actieve treknacht massaal doodgereden door voorbijrijdende wagens. Op bijna alle zijweggetjes in Lier, Koningshooikt en Berlaar liggen lijkjes als stille getuigen van een slachtpartij. Sommige zijn zo stuk gereden dat determinatie onmogelijk is geworden. De pootjes van enkele beestjes staan verkramppt opgericht, in een laatste poging om de overkant te halen. Onze padden en kikkers staat een zwart(t)e week te wachten.

Dit jaar kenden we een ongelukkige samenloop van omstandigheden met het weer als hoofdrolspeler. De abnormaal lange koudeperiode met vriesnachten tot ver in maart maakte een gespreide trek onmogelijk. Een drastische temperatuursverhoging bezorgde kikkers en padden plots de mobiliteit waarop ze al een hele poos wachtten. Bovendien is het asfalt van de zijweggetjes aangenaam warm en natgeregend waardoor amfibieën niet geneigd zijn deze moordwegen snel te kruisen.

Fig. 2. 'We're on the road to nowhere' (foto Y. Debosschere).

De andere belangrijke verantwoordelijken zijn de automobilisten en de aan de gang zijnde verkeerswerken. Voor veel mensen is vrijdagavond de aanvang van het weekeinde, een gevoel van vrijheid dat zich vaak vertaalt in het indrukken van het gaspedaal. En neen: op de zijweggetjes wordt bijna nooit geflitst dus: vlammen maar! Door de huidige verkeerswerkzaamheden gaan creatieve autobestuurders op zoek naar sluiptwegen, net die sluiptwegen die onze amfibieën kruisen op hun tocht die moet leiden naar nieuw lieven maar al te vaak eindigt in een platte dood.

Wie zijn de slachtoffers? In de eerste plaats de amfibieën zelf uiteraard, maar ook mensen, de vrijwilligers in fluovestjes, hebben het soms moeilijk. Net zij die pogen amfibieën van een gewisse dood te redden, worden soms van de weg gemaaid door voorbijrazende auto's. De speciale verkeersbordjes met de paddenfiguur missen vaak het gewenste effect. Waar blijven de echte snelheidsremmers? Waarom is het afsluiten van kleine zijweggetjes tijdens de relatief korte trekperiode niet mogelijk, terwijl belangrijke invalswegen soms zelfs voor jaren worden afgesloten voor wat kleine aanpassingen?

Het is duidelijk dat er heel wat schort aan natuurbegrip en natuurbeleid bij de mensen die infrastructuurbeslissingen nemen. Sensibilisering van de hoogste regionale gezagdragers dringt zich op, want de kleine in fluovestjes geklede vrijwilligers staan en voelen zich dikwijls machteloos.

Wat zijn de oplossingen? Het afsluiten van de meest kwetsbare trekzones voor alle verkeer is zondermeer de beste oplossing. Dit afsluiten hoeft zelfs niet overdag, enkel tussen zonsondergang en zonsopgang wanneer de amfibieën trekken. De vrijwilligers zouden dan in alle veiligheid hun echte werk kunnen doen: observeren, tellen en de actuele toestand vaststellen waarin onze amfibieën zich bevinden. De verzamelde gegevens hebben zondermeer een wetenschappelijke waarde en worden vaak gebruikt in studies. Wetenschappers kunnen aan de hand van deze gegevens constructief meewerken aan adequate beleidsplannen en kunnen mee oplossingen zoeken voor onze bedreigde amfibieën. Andere oplossingen zijn uiteraard mogelijk maar zijn zelden even efficiënt dan het afsluiten van een weg. Zo kan men denken aan tijdelijke doeltreffende snelheidsremmers zoals nadarhekken of mobiele verkeersdrempels, sterk verhoogde politiecontrole, plaatsen van tijdelijke amfibieënschermen, aanleg van amfibieëntunnels, ...

Wat zou het resultaat zijn van een goed gekozen oplossing? Het belangrijkste resultaat is het behoud van een gezonde amfibieënpopulatie. Het wordt tijd dat we beseffen dat niet enkel de Zuid-Amerikaanse pijlgifkikkertjes bescherming verdienen maar ook onze eigen inheemse soorten.

Natuurbehoud en soortenbescherming is een zaak van iedereen maar in het bijzonder van de regionale beleidsverantwoordelijken.

Polymelie bij een Kleine watersalamander.

Robert Jooris

Dit voorjaar werd door Robin Vermylen in zijn tuinvijver in Nijlen een vijfpotige Kleine watersalamander (*Triturus vulgaris*) (fig. 3) gevonden. Dergelijke anomalieën zijn geen zeldzaamheid bij amfibieën en komen zowel bij salamanders als kikkers en padden voor. Vele van deze afwijkingen hebben een traumatische oorzaak of zijn het gevolg van een bacteriële, mycotische of parasitaire infectie. Een extra poot (polymelie) ontstaat vaak na hyperregeneratie tijdens het embryonale of larvale stadium, na een ontsteking bij verwondingen. Polymelie en polydactylie zijn vooral bekend bij groene kikkers en is in ons land ook al vastgesteld bij de Noord-Amerikaanse Stierkikker (*Rana catesbeiana*) (Jooris, 2002).

Iets heel bijzonders is polymelie, polydactylie (meer vingers dan normaal) en brachymelie (verkorting van de ledematen) veroorzaakt door een teratogeen virus dat in het spijsverteringstelsel van sommige vispopulaties zoals Zeelt (*Tinca tinca*) en Paling (*Anguilla anguilla*) voorkomt. Vooral larven van groene kikkers blijken hieraan gevoelig te zijn en in sommige populaties kan het aantal larven met afwijkingen oplopen tot 70% van het totale aantal. Afwijkingen met een virale oorzaak staan bekend als anomalie P (Rostand, 1952 en 1962). Larven met een vrij ernstige monstrositeit zijn in hun bewegingen sterk benadeeld, zodat ze nog in het larvaal stadium of kort na de metamorfose vroegtijdig afsterven of uitgeschakeld worden. Het teratogeen virus werd al aangetroffen in kikkerpopulaties in verschillende Europese landen en in Marokko (Dubois, 1979)

Fig. 3. Vijfpotige salamander uit Nijlen

(foto's R. Vermylen)

Literatuur

Dubois, A., 1979. Anomalies and mutations in natural populations of the *Rana "esculenta"* complex (AMPHIBIA, ANURA). Mitt. Zool. Mus. Berlin 55(1): 59-87.

Jooris, R., 2002. *Pelophylax*, de groene wachters aan de waterkant, 161 pp., Natuurpunt, Mechelen.

Rostand, J., 1952. Polydactylie, polypodie et polymélie chez les têtards de *Rana esculenta* L. C.R. Acad. Sci. 235: 322-324.

Rostand, J., 1962. Sur la distribution de l' anomalie P chez la Grenouille verte (*Rana esculenta* L.). C.R. Acad. Sci. 255 : 2189-2190.

Meer dan 2000 salamanders gered te Geel!

Bart Hellemans

Op vrijdag 24 februari, tijdens de vergadering van Hyla, kregen we te horen dat in Geel een poel zou worden gedempt waarin mogelijk nog amfibieën aanwezig zouden zijn. Van Vinpootsalamanders is immers geweten dat ze overwinteren in poelen. De volgende dag werd afgesproken in de Badstraat. Al gauw bleek dat de betreffende poel een verwaarloosde visvijver was, 12 op 5 meter, met slechts 40 cm water. Pompen hadden het waterpeil de voorgaande dagen immers drastisch doen dalen. De oevers van de poel waren verstevigd met houten latten waarachter een massa keien lag, een ideale overwinteringsplaats voor salamanders en andere amfibieën.

Bij een eerste schep werd al een vijftigtal dieren uit de modder gehaald, hoofdzakelijk Vinpootsalamanders en slechts enkele Alpenwatersalamanders. Buurtbewoners en de verkavelaar kwamen nieuwsgierig poolshoogte nemen en bleken verwonderd door de aanwezigheid van zo veel beestjes. Bij elke schepbeurt was het raak en op het eind van deze reddingsactie stond de teller op ongeveer 1400 Vinpoot- en 70 Alpenwatersalamanders! Ook bootmannetjes en larven van libellen werden in de mate van het mogelijke meegenomen. De dieren zouden later worden gelost in gebieden waar beide soorten van nature voorkomen. Bovendien werden niet alle salamanders op één en dezelfde locatie vrijgelaten om de aanwezige natuurlijke evenwichten niet te verstoren. Gezond verstand is hier op zijn plaats. Hoewel Hyla in principe geen voorstander is van uitzettingen, leek het in dit concreet geval toch een aanvaardbare optie.

Op zondag werd er nogmaals geschept en werden nog eens 85 Vinpooten en zeven Alpenwatersalamanders gered. Later vernamen we dat er ook op vrijdag al 800 dieren uit de poel werden gehaald zodat het totaal aantal geredde dieren rond de 2500 exemplaren zou bedragen!

Deze reddingsactie kreeg uit een aantal hoeken kritiek. Nochtans vind ik dit een mooie reddingsactie en kunnen de drachtige vrouwtjes Vinpoot- en Alpenwatersalamanders nu toch hun eieren afzetten op een andere, niet bedreigde locatie. Het zou nogal schijnheilig zijn geweest om van de daken te schreeuwen dat inlandse amfibieën moeten worden beschermd en om niets te ondernemen om dieren van hun (letterlijk) ondergang te redden.

Het was interessant om te zien hoe de dieren in de emmer een cluster vormden tegen de koude, net zoals ook salamanders die je soms in groep aan land onder een houtstapel vindt dat doen. Bovendien waren we toch sterk verbaasd over het zeer grote aantal salamanders dat in deze poel overwinterde. Overwintering van Vinpoot in het water is dan wel een gekend verschijnsel maar dat het in zo'n hoge aantallen gebeurde, was best verrassend.

Fig. 4. Enkele sfeerfoto's van de reddingsoperatie (foto's Ward Machielsens)

Honderden illegaal gevangen kikkers gevonden in een huis in Dinant

Het parket van Dinant heeft bekend gemaakt dat een grootvader en zijn kleinzoon op heterdaad zijn betrapt terwijl ze door de wet beschermde kikkers aan het vangen waren. Bij een daaropvolgende huiszoeking in de woonst van de grootvader in het gerechtelijke arrondissement Dinant werden maar liefst 500 levende en 30 dode kikkers gevonden. De kikkers werden vermoedelijk gevangen voor culinaire doeleinden. Hieruit blijkt nogmaals dat in sommige streken van ons land ook kikkerbilen van inheemse kikkers op het menu staan.

Soldaten smokkelen schildpadden!

De Franse douane heeft vorig jaar op het eiland Réunion (Frans overzees gebied) 188 Sterschildpadden (*Geochelone radiata*) en Spinschildpadden (*Pyxis arachnoides*) in beslag genomen. De dieren werden gevonden in de bagage van drie soldaten uit Madagaskar en maakten deel uit van een militair transport. De handelswaarde van de schildpadden wordt op 38.000 euro geschat. Doordat de soldaten geen enkel geldig transport- en invoerdocument konden voorleggen, werden ze door de rechtbank van Saint-Denis de la Réunion veroordeeld tot 14 dagen gevangenis en een fikse boete. De schildpadden werden overgebracht naar Madagaskar en in hun natuurlijk habitat terug vrijgelaten.

Belgische smokkelaars van zeldzame gifkikkers opgepakt

De Franse douane controleerde op de luchthaven van Orly de bagage van acht mensen op de aanwezigheid van illegaal gesmokkelde amfibieën. Deze controle kwam er na aanwijzing van de Belgische Federale Politie. De Belgische speurders waren getipt dat de smokkelaars in Orly zouden landen en zij hadden de Franse politie en douane hiervan op de hoogte gebracht. Bij drie van hen (twee Belgen en een Fransman) werden 32 volwassen pijlgifkikkers en een partij kikkervisjes in beslag genomen die in Frans Guyana werden gevangen. Pijlgifkikkers zijn zeer geliefd als terrariumdier omwille van hun felle kleuren en voor sommige soorten worden relatief hoge bedragen neergegeld. Volgens een expert zouden de illegaal ingevoerde pijlgifkikkers tot een vrij zeldzame soort behoren. De personen die in overtreding zijn, worden door het Franse gerecht vervolgd wegens overtreding van de wet op de inlandse beschermde diersoorten (Frans Guyana maakt immers als overzees gebied deel uit van Frankrijk) en op het decreet dat de export van kikkers en padden uit Frans Guyana verbiedt. Ze riskeren een fikse veroordeling die kan oplopen tot 6 maanden gevangenschap en een boete van 9000 euro. Invoer van pijlgifkikkers wordt bovendien ook door CITES geregeld. De Belgen riskeren ook in hun eigen land nog een veroordeling. De in beslag genomen pijlgifkikkers werden overgedragen aan het Museum d' Histoire naturelle in Parijs.

Een pijlgifkikker die er geen is!

In de regenwouden van het Napa en Pastaza stroomgebied in Ecuador en in de zuidelijke Cordillera oriental van Peru leeft het kikkertje *Allobates zaparo*. Het kikkertje behoort tot de familie van de pijlgifkikkers (Dendrobatidae) maar scheidt echter geen gif af, in tegenstelling tot zijn andere familieleden. Doordat zijn kleurenpatroon sterk lijkt op dat van syntoop voorkomende 'echte pijlgifkikkers' heeft *Allobates zaparo* weinig of geen vijanden. Een bekend fenomeen dat mimicry wordt genoemd en ook bij andere diergroepen voorkomt zoals bijvoorbeeld bij de totaal ongevaarlijke melkslangen uit het zuiden van de Verenigde Staten die er een nagenoeg een zelfde kleurenpatroon bezitten als sommige giftige koraalslangen. In het noorden van Peru deelt *Allobates zaparo* zijn leefgebied met een pijlgifkikker die een rode rug en gele vlekken aan de basis van zijn poten heeft, in het zuiden met een andere 'roodrug' maar zonder gele vlekken. De zuidelijke gifkikker heeft echter een gif dat veel sterker is dan dat van de noordelijke. In het centrum van het areaal komen zowel de noordelijke als de zuidelijke en de 'gifloze pijlgifkikker' voor. Men zou nu verwachten dat deze laatste het kleurenpatroon van de meest giftige nabootst maar dat is niet zo want hij bezit gele vlekken aan de basis van de poten. Wetenschappers zochten een verklaring hiervoor en deden beroep op kippen. Nadat de kippen een geelbevleete gifkikker hadden aangepikt lieten ze alle kikkers met een rode rug

en gele vlekken links liggen maar pikten ze wel naar 'roodruggen' zonder vlekken. Maar éénmaal ze ook kennis hadden gemaakt met de zwaar giftige en vlekloze soort, raakten ze nooit meer een 'roodrug' aan, ongeacht of die vlekken had of niet. De wetenschappers besloten hieruit dat *Allobates zaparo* zich best beschermd door de minst giftige soort na te bootsen. Dit alles heeft echter niets met strategie of sluwheid te maken, het is gewoon een voorbeeld van natuurlijke selectie.

Welke salamander is dit?

In het eerste nummer van dit jaar publiceerden we als quizvraag afbeeldingen van een adult specimen en een larve van de Alpenwatersalamander (*Tritrus alpestris*). Beide dieren waren twee partiële albino's. We kregen weinig of geen respons op onze quiz want slechts één lezer deed een gok: voor het adult dier was zijn antwoord correct maar de larve taxeerde hij als een larve van de Kamsalamander (*T. cristatus*). De albino larve leek inderdaad enigszins op een Kamsalamanderlarve omdat de kieuwen nogal vrij groot leken. Goede determinatiekenmerken voor de larve van een Kamsalamander zoals het draadstaartje en de lange tenen waren op de foto jammer genoeg weinig of niet zichtbaar.

Partiële albino van een volwassen Alpenwatersalamander gevonden in Oostmalle

Albinolarve Alpenwatersalamander uit tuinvijver in Mechelen

Beheerswerken in de groeve te Neerijse.

In de groeve te Neerijse heeft Hyla, in samenwerking met Natuurpunt Vijl en de Vrienden van het Meerdaalwoud het voorbije jaar een aantal beheerswerken uitgevoerd om de habitat van de Vroedmeesterpad (*Alytes obstetricans*) te optimaliseren: in de voortplantingspoel werd een groot deel van de vegetatie van Grote lisdodde verwijderd, exotische boomsoorten zoals Robinia werden gekapt en er werden houtmijten aangelegd. Uiteraard ontbrak ook de Bourgondische tafel niet. Op de volgende bladzijde ziet men enkele sfeerbeelden tijdens de beheerswerken. Ook dit jaar worden nieuwe beheerswerken gepland, o.a. op zaterdag 29 juli in samenwerking met de JNM en op zaterdag 7 oktober in samenwerking met Natuurpunt Vijl. Alle hulp is welkom!

Wie meer wilt weten over de jaaractiviteiten georganiseerd door onze werkgroep:

www.hylawerkgroep.be

Redactie FLITS nummer 2006/2:

Hoofdredactie: Robert Jooris en Dominique Verbelen

Redactiemedewerkers: Johan Asselberghs, Gijs Damen, Bart Hellemans en Mark Lehouck.

7^e Herpetologische studiedag

Op zaterdag 25 november 2006 organiseert Hyla, de amfibieën- en reptielenwerkgroep van Natuurpunt, in samenwerking met het Provinciebestuur van Antwerpen en Brouwerij Westmalle, de zevende Herpetologische Studiedag.

Programma.

9u30: **Ontvangst en koffie**

10u00: **Verwelkoming door de Voorzitter**

10u15: **Van waterjuffer tot kikvorsman. Een integraal poelenplan 2006-2007**

Katelijne Aelen, medewerker natuur, Regionaal Landschap Zenne, Zuun en Zoniën v.z.w.

10u45: **15 Jaar paddenoverzet in Duffel**

Johan Asselberghs, Natuurpunt, Hylawerkgroep

11u15: **Een groeve voor de Vroedmeesterpad**

Mark Lehouck, Natuurpunt, Hylawerkgroep

11u45: **Reptielenbeheer in het Meinweggebied. Een andere heide voor de
Adder?**

A.J.W. Lenders, Natuurhistorische Genootschap Limburg

12u15: **Middagpauze en lunch**

13u45: **Boomkikker en Knoflookpad, twee Limburgse 'twee-voor-twaalf
soorten'**

Peter Engelen, Natuurpunt, Hyla werkgroep

14u15: **De Adder in de Meinweg. Een film over een meer dan 25-jarig onderzoek
naar gedrag en voorkomen van adders in Nationaal Park 'De Meinweg'**

Peter Keisers, Natuurhistorische Genootschap Limburg

14u45: **Pauze.**

15u15: **EUROHERP databank: een biologisch informatiesysteem voor de
Europese herpetofauna**

Jeroen Speybroeck, Rijksuniversiteit Gent

15u45: **De Kamsalamander in Vlaanderen. Verspreiding en verandering in
aantal vindplaatsen**

Dirk Bauwens, INBO & Dominique Verbelen, Natuurpunt, Hylawerkgroep

16u15: **Afsluiting door de Voorzitter gevolgd door receptie aangeboden door
Brouwerij Westmalle**

Werkgroep Hyla

Voorzitter:

Bart Hellemans, Otterdreef 7
2980 Halle Zoersel.
Tel. 03/384.33.56
Gsm : 0473/29.21.63
email: bart.hellemans@skynet.be

Secretaris:

Robert Jooris, Gemoedsveld 3
9230 Wetteren
tel. 09/369.42.28
e-mail
hyla@natuurpunt.be
robert.jooris@natuurpunt.be

Penningmeester:

Jan Van Der Voort, A.Wolfsstraat 24/1,
2900 Schoten
tel. 03/658.38.79
e-mail:
jan.vandervoort@hylawerkgroep.be

Webmaster: Gijs Damen, Dorpsstraat 2/2,
3971 Heppen
Tel. 011 391839
www.hylawerkgroep.be

rekeningnr. HYLA: 748-0162358-83

Provinciaal verantwoordelijken :

- Antwerpen : Jan Van der Voort
- Oost-Vlaanderen : Robert Jooris
e-mail: robert.jooris@skynet.be
- West-Vlaanderen: Stefaan Parreyn,
Kruisekestraat 346, 8940 Wervik
gsm 0477/33.58.64
e-mail: stefaan.parreyn@telenet.be
- Vlaams Brabant : Mark Lehouck,
Rotselaarsesteenweg 99,
3018 Leuven.
Tel.: 016/44.49.36
e-mail: mark.lehouck@pandora.be
- Limburg : Peter Engelen, 1 Meilaan 13
3650 Dilsen-Stokkem
Tel. 089/ 75.66.09
e-mail: peter.engelen@euphonymet.be

Leden van Natuurpunt vzw kunnen zich laten opnemen in het adressenbestand van Hyla.

Wat is Hyla

Hyla is de herpetologische werkgroep van de Natuurpunt Studie vzw. Hyla tracht de belangstelling en daadwerkelijke inzet van een groter publiek te bekomen door het geven van lezingen, het organiseren van herpetologische excursies, het publiceren van brochures en het verspreiden van posters. Verder is Hyla bezig met tal van herpetologische studies o.a. studie van de gladde slang in Kalmthout, poeleninventarisatie in Vlaanderen en de bestudering van het groene kikkercomplex enz. Ook naar bescherming van onze inheemse herpetofauna is Hyla zeer actief. Jaarlijks worden tienduizenden amfibieën veilig de weg overgezet, die de tocht naar hun paaiplaatsen kruist. Met het aanleggen van poelen creëert Hyla zowel in reservaten als in landbouwgebied nieuwe biotopen voor kikkers en salamanders.

